

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. An Hæretici teneantur præcepto communicandi singulis annis, contento in cap. omnis vtriusque sexus, de pœnit. & remiss. Et cursim docetur, omnes fideles baptizatos comprehensos esse in præcepto ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Baptismo, que es necesario para la salud, y lo mismo de la Penitencia *sess. 14. can. 3.* tambien lo dixera de la Eucharistia. El fundamento de la conclusion, es, porque para alcançar la bienaenturança, solo es necesario estar en gracia, y perseverar en ella hasta el fin de la vida, y la gracia cierto es que se da por la penitencia, y los demas Sacramentos y no solo por este. La perseverancia en gracia es favor specialissimo de Dios, y no es efeto proprio deste Sacramento, aunque ayuda mucho para ello y assi no es medio necesario este Sacramento.] Ita ille. Igitur secundum hanc sententiam, negandum est sacramentum Eucharistia esse medium necessarium necessitate salutis pro omnibus qui saluandi sunt; sed tantum medium utile, ac morali necessitate necessarium ad conseruandam vitam spiritualem gratia. Notat etiam ex his Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 7. diff. 5. num. 5.* [que no es licito consagrar en materia dudosa, porque como recebir este Sacramento no es medio necesario para saluacion; no ay moral necesidad, para que se consagre en materia dudosa.] Et ita etiam docet Fagundez *præcept. 3. lib. 2. cap. 1. num. 17.* etiam stando in prima opinione, quia tale præceptum diuinum necessarium necessitate salutis, non obligat nisi quando decenter & reuerenter sumi potest.

Sup. hoc supra in tr. 1. Ref. 205. §. 2 ad medium, à vers. vt ob communiandum: & in Ref. 206. paulo post initium à vers. Hoc supposito. & in Ref. 128. cursum ad medium §. vit.

RESOL. II.

An si non adesset præceptum sumendi Eucharistiam, potuisset quis saluari, si non haberet propositum illam recipiendi? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 28.

Sup. hoc in Ref. præterita, & infra in Ref. 70. §. Dicendum, & signanter ad medium à vers. Probatur. & in tom. 3. tr. 1. Refol. 53. §. Sed dices. à lin. 5. & seq. & in Ref. 57. §. probatur primo. & seq.

§. 1. Quid est querere, an Eucharistia sit peculiariter necessaria ad vitam æternam necessitate distincta à puta necessitate præcepti, & non orta ex illa. Aliqui asserunt sacramentum Eucharistia in re, vel in voto sub disunctione esse peculiariter necessarium adultis necessitate medij ad vitam æternam. Vide Becanum *de Sacram. cap. 15. quæst. 7.* & probatur ex Ioan. 7. *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis.*

2. Verum contrariæ sententiæ adhæreo, quam communiter tuerunt recentiores, vt Suarez, Vaquez, Coninck, Layman, & Tannerus, quos citat & sequitur Hurtadus Complutensis *de Euch. disp. 1. diff. 6.* quibus adde Villalobos *in summa tom. 1. tract. 7. diff. 34. n. 2. & 3.* vbi sic ait. [El Sacramento de la Eucharistia recido in re, no es medio necesario para la bienaenturança, ne in voto, queremos dezir, que si no viera precepo de comulgar, se pudiera vno saluar sin tener proposito de recebirle. El fundamento desta conclusion es, porque para alcançar la bienaenturança solo es necesario estar en gracia, y perseverar en ella hasta el fin de la vida, y la gracia cierto es, que se da por la penitencia, y los demas Sacramentos, y no solo por este la perseverancia en gracia es favor especialissimo de Dios, y no es efeto proprio deste Sacramento, aunque ayuda mucho para ellos; y assi no es medio necesario este Sacramento. Confirma se, porque si Dios reuocara aora la institucion deste Sacramento, con todo esso se pudieran los hombres saluar sin intento de recebirle: y si fuera necesario necessitate medij, no lo negara la Iglesia à los parvulos, mayormente en el articulo de la muerte.] Ita ille, & alij, qui respondent ad testimonium Ioannis.

RESOL. III.

An Hæretici teneantur præcepto communicandi singulis

lis annis contento in cap. omnis vtriusque sexus de pœnit. & remiss.?
Et cursum docetur omnes fideles baptizatos comprehendere esse in præcepto dicitur cap. & tantum excludit ab ipso Infideles? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 33. alias 32.

§. 1. Negatiuam sententiam tenet Pater Bernal *de Sacram. disp. 44. sect. 3. §. 1. num. 70.* vbi sic ait: Nomen Fidelis in præcepti proprie est accipiendum, nam regula, quæ docet, verba *omnes* qualia sunt omnia præceptiua, proprie, & strictè capi debere, cum aded generalis sit, siue virgete ratione non debet exceptionem pati: Sed nulla est ratio, quæ exceptionem adhibere cogat; Ergo nomen, Fidelis proprie capiendum est. Maior, & consequentia probatione non indigent, Minorem astruo destructione rationum in contrarium. Prima est: Si Fidelis proprie sumeretur, comprehenderet Cathecumenum. Contra, quia non potest comprehendere non subditum Ecclesiæ; sed Cathecumenus est Ecclesiæ non subditus: ergo nomen Fidelis in hac lege, licet proprie capiat, Cathecumenum non comprehendit. Sic Ecclesiæ iubet, adultum 21. annorum reuocare: non tamen comprehendit Mahometanum id ætatis apud Christianos degentem.

2. Altera contrariorum ratio est. Si nomen Fidelis, proprie sumeretur, ab hac lege liber esset baptizatus, hoc ipso quod in hæresi occultam incederet. Contra verò; tum quia sicut dum quis non probatur malus præsumitur bonus: hic dum baptizatus non probatur infidelis præsumitur, & censetur fidelis, ac proinde per legem hoc nomine comprehenditur. Tum etiam quia qui semel aliqua lege, vel præcepto constringitur, ab eius obligatione non liberatur, nisi per voluntatem superioris, qui in ea lege dispensare potest: At baptizatus, qui in hæresim suæ occultam, siue manifestam incurrit, cum iam communione lege conuentus fuerit, non liberatur ab eius obligatione; quia non est vnde colligamus, Ecclesiam velle, vt obligationem illam exuat: ergo, &c.

3. Postrema fuit ratio, quia iuxta Tridentinum *sess. 14. cap. 5.* Sacerdotes à Christo fuerunt constituti Iudices, ad quos deferrentur crimina omnia, in quæ fideles incidissent: Si autem nomen fidelis, strictè caperetur, non teneretur quis ea confiteri crimina, quæ post baptismum in hæresi commisisset. Sed contra: Nam ipsummet Concilium in eodem cap. quod antea statuit, integram peccatorum confessionem omnibus post baptismum lapsis iure Diuino necessariam existere: Ergo licet fidelis apud Tridentinum pro omni baptizato capi debeat, non tamen in capite *omnis vtriusque*. Primum, quia Trident. iam præmittit, quid significare velit nomine, fidelis, nempe baptizatum lapsum: quod non præstat cap. *Omnia*, &c. Secundum, quia Tridentinum non potuit eo nomine comprehendere solum fidelem proprie sumptum: caput autem, *Omnia vtriusque*, potuit; Cum liberum Ecclesiæ sit legem suam ac hæreticos extendere, vel non extendere.

4. Deinde compellor: quia solos illos comprehendit lex, quorum respectu, pœna, quam transgressoribus minatur, & imponit, vera pœna est, & grauis; siue acerba, & ipsos à legis violatione detertere potest: Atqui pœna, quam lex ista minatur, est, vt transgressor viuens careat ingressu Ecclesiæ, & mortuus Ecclesiastica sepultura: quæ quidem respectu hæretici non est pœna, nec acerba, nec mala, proinde nec illos legis violatione deterrens: Ergo, credibile non est, hanc legem ad illos dirigi ipsosque comprehendere.

5. Postremò

5. Postremò, quia non parum videtur decere Ecclesiam, quod hac lege Communionis annuæ vellet hæreticos astringere. Primò, quia eam faceret superuacaneam: Nam hoc ipso, quod velit astringere Catholicos, iam declarat, præcepto diuino teneri ipsos etiam Gentiles ad annuam communionem; vt supra docuimus: ac proinde iam hac posita declaratione, tenentur hæretici præcepto Diuino ad Communionem annuam: ergo non est cur Ecclesia illos suo præcepto comprehendat, tanquam præcepto, sed solum tanquam explicatione, sicut comprehendit Gentiles. Nam neq; suo præcepto magis illos astringet, quam astringantur diuino: nec magis nos adducet ad Communionem annuam. Quorùm igitur eos præcepto isto liget? Secundò quia pœna, quam Ecclesia transgressoribus minatur est, vt viuentes arceantur ab ingressu Ecclesiæ, & morientes careant Ecclesiastica sepultura. At eiusmodi pœnam ridebunt hæretici: ad eò non adducuntur ad legis obseruationem. Hucvſque Bernal.

6. Sed licet hæc omnia ingeniosè excogitata sint, vt verum fatear, opinio contraria est communis, vt ipsemet Bernal fateatur: nam vt optime obseruat Amicus in *Cur. Theol. tom. 7. disp. 29. scilicet 6. n. 59.* cum aliis, sub nomine fidelium omnes. Adulti baptizati intelliguntur: sed hæretici sunt adulti baptizati. Ergo ligantur hoc præcepto. Et Pontifex in *cap. Omnis viriſque sexus*, tulit legem generalem pro suis subditis in Ecclesiæ gremio existentibus. Sed hæretici sunt eius subditi, neque sunt extra Ecclesiam: ergo comprehenduntur in illo præcepto generaliter, & absolute prolato, & lex generaliter loquens generaliter intelligenda est, & vbi absolute loquitur, absolute, & sine vlla distinctione sumi debet, ex iuribus vulgaris.

7. Vnde rectè Trullench. in *Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 5. dub. 2. n. 2.* docuit absolute omnes fideles baptizatos comprehensos esse in præcepto dicti cap. *Omnis*. Et idè excludit ab ipso tantum infideles: Ergo, &c. Vide etiam Rocaful. in *Praxi Theol. Mor. tom. 2. lib. 5. de præcept. Eccles. cap. 3. n. 19.* Tamburinum *opus. de Euchar. cap. 4. §. 1. n. 2.*

dub. 1. & Petrum à S. Ioseph in idea Theol. mor. lib. 1. cap. 8. resol. 2.

2. Sed ego negatiue sententiæ adhaereo, quam tuetur Sotus in *4. disp. 18. q. 1. art. 3.* Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. cap. 12. num. 15.* Candidus *tom. 3. disp. 2. art. 26. dub. 6.* Quia, ait ipse, qui fecit votum ingrediendi aliquam Religionem, solum tenetur ad ingressum Religionis: non tamen ad leges, & præcepta illius Religionis, antequam ingrediatur, sed Baptismus est ingressus in Ecclesiam: ergo quamuis omnes tenentur ad Baptismum, & ad ingressum in Ecclesiam, non tamen tenentur ad leges, & præcepta, quæ ponuntur pro his, qui sunt iam in Ecclesia. Ad argumentum verò Suarez, & Baunij, respondeo distinguendo, quod lex diuina communicandi ponitur pro omnibus iuxta naturam rei, vt scilicet obliget omnes existentes in vnitae Ecclesiæ per Baptismum, concedo; quod verò ponitur vniuersaliter pro non existentibus in Ecclesia, quales sunt infideles, nego.

3. Verùm concedo sententiæ Suarez esse probabilem, sed nota non procedere etiam quoad præceptum confessionis, nam est dispar ratio; præceptum enim Eucharistiæ obligat per se, & propter se, confessionis non item, sed tantum supposito peccato, quod deleri potest virtute clauium, ob quam causam Sacerdotis absolutio, dicitur esse iurisdictionalis actio, in Trident. *sess. 14. cap. de absol. & can. 9.* Ergo est ab eo exercenda tantum in subditos, tam quoad se, quam quoad peccata, cuiusmodi nemò Infideles esse dixerit, respectu admissorum ab iis ante Baptismum, à quo sic obliterantur omnia, nulla vt eorum superstit memoria. Vide Vasquez *vbi supra.*

4. An verò Hæretici obligentur præcepto confitendi singulis annis, negarunt aliqui recetiores, quia in *cap. omnis viriſque sexus*, sermo est de folis fidelibus, & in Concil. Trid. quoties de hac obligatione sermo habetur, semper repetitur illa particula *fideles*, vt patet in *sess. 14. cap. 5. & can. 8.* sed hoc argumentum optime refellit, & partem affirmatiuam tuetur P. Lugo de *Sacram. Pœnit. disp. 15. scilicet 7. n. 145.*

RESOL. V.

An pueri tempore, quo sunt capaces recipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, sint etiam capaces recipiendi Sacramentum Eucharistiæ?

Et cursim docetur, quod pueri non obligantur ad Communionem vsque ad 12. annum.

Sed infertur peccare parentes puerorum, & Confessarios non sinentes illos communicare statim ac peccare norunt.

Et docetur, quod pueri non communicantes in Paschate, nec excommunicatione, nec pœnis Canonis ligantur vsque ad 14. annum. Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 70.

§. 1. Negatiue respondet Vasquez in *3. part. tom. 3. disp. 214. cap. 4. num. 38.* Henriquez *lib. 8. cap. 5. Fagundez part. 3. lib. 1. cap. 5. n. 20. & 21.* Comitolus in *respons. lib. 1. quest. 17.* Suarez *tom. 4. disp. 36. scilicet 2.* Nauarrus in *Man. cap. 21. n. 5.* Azorius *tom. 1. lib. 7. cap. 47. quest. 10.* Toler. *lib. 6. cap. 15. n. 3.* Coninch. de *Sacram. q. 80. art. 12. dub. 4. n. 102.* Filliucius *tom. 1. tract. c. 7. n. 192.* Salas de *legib. disp. 14. scilicet 13. n. 127.* Martinus Funes in *speculo morali p. 3. cap. 2. n. 8.* Tannerus in *3. part. D. Thom. disp. 5. q. 8. dub. 5. n. 11.* Zambrianus de *cas. tempore mortis, cap. 3. dub. 2. n. 7.* Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 7. diff. 4. 2. n. 6.* & aliis communiter asserentibus, prius aduenire puetis tempus obligationis præcepti confessionis, quam communio-

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 1. tra. 3. & Ref. 45. §. vlt. ad medium, à versu Dicendum. & in aliis eius primæ not. & cursim infra in Ref. 56. §. 2. prope finem, versu Tertio, & in tom. 4. tr. 4. Ref. 54. §. vlt. ad mens;

RESOL. IV.

An præceptum sumendi Eucharistiæ obliget Infideles? Et quid de præcepto Confessionis?

Et an verò Hæretici obligentur præcepto confitendi singulis annis? Ex part. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 81.

§. 1. Affirmatiue respondet Suarez in *3. p. tom. 3. quest. 80. disp. 69. scilicet 2. dub. 1.* & nouissimè Stephanus Baunius in *Theol. mor. part. 1. tract. 5. de suscipientibus Eucharistiæ, quest. 1.* Ratio est, quod verba Christi imponentis præceptum sunt generalia, Ioan. 6. *Nisi manducaueritis carnem Filij, &c.* nec ad Apostolos solos restricta, vt patet ex contextu capituli citati, vbi Iudæi eum de multis interrogant, rogantibusque, vt sibi panem daret de caelo verum, subiecit: *Ego sum panis vite, & cætera* quæ ad futuri Sacramenti cærimoniam, institutionem, & vsum spectant: quare cum inter eos, infideles multi essent, qui tamen Christi legem ferentis potestati suberant, quin ad eos quoque præceptum pertineat sumendæ Eucharistiæ, mihi non est dubium: itaque eos duplicis peccati reos esse sub vitæ finem, narrat *loc. cit.* Suarez, quorum peccatorum primum sit omisso Baptismi, alterum non suscepti Sacramenti, contra præceptum Christi, *Nisi manducaueritis, &c.* Hucvſque Baunius, cui adde Vasquez in *3. p. tom. 4. q. 90. art. 2. Tom. 11.*

Sup hoc pro Infidelibus in Ref. seq.

Sup hoc cursim ex doctrina Ref. antecedentis in §. eius vlt.